

ZNANSTVENA KONFERENCIJA

„20 GODINA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ, 2005. – 2025.: OBVEZNOPRAVNO UREĐENJE *DE LEGE LATA* *I DE LEGE FERENDA*“

Osijek, 03. listopada 2025.

Pravni fakultet Osijek
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ulica Stjepana Radića 13, Osijek

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Trg Nikole Šubića Zrinskog 11, Zagreb

SCIENTIFIC CONFERENCE

“20 YEARS OF CIVIL OBLIGATIONS ACT IN THE REPUBLIC OF CROATIA, 2005 – 2025: REGULATION OF CIVIL OBLIGATIONS ACT *DE LEGE LATA* *AND DE LEGE FERENDA* “

Osijek, 03rd October 2025

Faculty of Law Osijek
J. J. Strossmayer University of Osijek
13 Stjepan Radić Street, Osijek

Croatian Academy of Sciences and Arts
11 Nikola Šubić Zrinski Square, Zagreb

ORGANIZATORI

Pravni fakultet Osijek
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

ORGANISERS

Faculty of Law Osijek
Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Croatian Academy of Sciences and Arts

SADRŽAJ

Organizatori / <i>organisers</i>	2
Članovi organizacijskog i programskog odbora / <i>members of the organisation and program committee</i>	4
O konferenciji „20 godina Zakona o obveznim odnosima u Republici Hrvatskoj, 2005. – 2025.: obveznopravno uređenje <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i> “/ <i>about the conference “20 Years of Civil Obligations Act in the Republic of Croatia, 2005 – 2025: Regulation of Civil Obligations Act de lege lata and de lege ferenda</i>	5
Program konferencije / <i>conference programme</i>	9
Sažeci / <i>abstracts</i>	15
Adresar i kontakt sudionika / <i>address and contact of participants</i>	61

ČLANOVI ORGANIZACIJSKOG
I PROGRAMSKOG ODBORA

*MEMBERS OF THE ORGANISATION
AND PROGRAM COMMITTEE*

Organizacijski odbor Konferencije / Organisation committee:

Izv. prof. dr. sc. Davorin Pichler

Doc. dr. sc. Tomislav Nedić

Izv. prof. dr. sc. Katarina Knol Radoja

Prof. dr. sc. Tunjica Petrašević

Marija Pavošević, univ. mag. iur., asistentica

Programski odbor Konferencije / Program committee:

Prof. emer. dr. sc. Jakša Barbić, akademik +

Dr. sc. Martina Harc, upraviteljica Zavoda HAZU u Osijeku

Izv. prof. dr. sc. Davorin Pichler

Izv. prof. dr. sc. Katarina Knol Radoja

Doc. dr. sc. Tomislav Nedić

Prof. dr. sc. Igor Kambovski

Tehnički urednik: Marija Pavošević, univ. mag. iur., asistentica

O KONFERENCIJI „20 GODINA ZAKONA O OBVEZNIM
ODNOSIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ, 2005. – 2025.:
OBVEZNOPRAVNO UREĐENJE *DE LEGE LATA*
I *DE LEGE FERENDA*“

*ABOUT THE CONFERENCE “20 YEARS OF CIVIL
OBLIGATIONS ACT IN THE REPUBLIC OF CROATIA, 2005
– 2025: REGULATION OF CIVIL OBLIGATIONS ACT DE
LEGE LATA AND DE LEGE FERENDA”*

Knjižica sažetaka pred nama sadrži sažetke radova dostavljene za sudjelovanje na znanstvenoj konferenciji „20 godina Zakona o obveznim odnosima u Republici Hrvatskoj, 2005. – 2025.: obveznopravno uređenje *de lege lata* i *de lege ferenda*.“ Ovogodišnji opus Konferencije okuplja referate autora iz Republike Hrvatske i inozemstva (Republika Sjeverna Makedonija, Republika Srbija) s temama iz općeg dijela obveznog prava, ugovornih i izvanugovornih odnosa. Datum održavanja Konferencije na Pravnom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku je 03. listopada 2025. Organizacija ove Konferencije proizlazi iz odlučnosti Pravnog fakulteta u Osijeku da, rukovođen snagom znanstvenog argumenta, ukaže na stanje obveznopravnog uređenja, u Republici Hrvatskoj, nakon dva desetljeća primjene Zakona o obveznim odnosima. Autori radova ukazuju na danas aktualne teme obveznog prava, na pitanja koja se u primjeni instituta obveznog prava javljaju u pravnoj praksi, ali nude i odgovore o smjeru razvoja obveznog prava u budućnosti. Radovi prezentirani na Konferenciji biti će objavljeni u znanstvenoj knjizi čiji će suizdavač, uz Pravni fakultet u Osijeku, biti Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, kao najviša znanstvena ustanova u Republici Hrvatskoj, izabrana je kao partner u organiziranju Konferencije i suizdavač u nastojanju da se ispuni najviša kvaliteta i svi standardi koji se zahtijevaju kada je riječ o jednoj suvremenoj znanstvenoj publikaciji.

The book of abstracts before us contains summaries of the papers submitted for the participation in the Scientific Conference “20 Years of Civil Obligations Act in the Republic of Croatia, 2005 – 2025: Regulation of Civil Obligations Act *de lege lata* and *de lege ferenda*.” This year’s opus of the Conference brings together papers by authors from the Republic of Croatia and abroad (Republic of North Macedonia, Republic of Serbia) with topics from the general part of the Civil Obligations Act, as well as from the contractual and non-contractual relations. The Conference will take place on 3rd October 2025 at the Faculty of Law, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek. The organization of this Conference stems from the determination of the Faculty of Law Osijek, guided by the power of scientific argument, point to the state of the Civil Obligations Act in the Republic of Croatia after two decades of application of the Civil Obligations Act. The authors of the papers address current topics in the field of the civil obligations law examine challenges arising in the application of the institutes of the civil obligations law in the practice and provide insights and proposals regarding future development of the civil obligations law. The papers presented at the Conference will be published in the scientific book, co-published by the Faculty of Law Osijek and the Croatian Academy of Sciences and Arts. As the highest scientific institution in the Republic of Croatia, the Academy was chosen as a partner in the organizing the Conference and co-publisher to ensure highest scholarly standards and the quality expected of a contemporary scientific publication.

PROGRAM KONFERENCIJE

CONFERENCE PROGRAMME

Registracija / Registration

09:30 – 10:00

Otvorenje konferencije / Opening of the Conference

10:00-10:30

Pozdravna riječ predsjednika Organizacijskog odbora Konferencije, izv. prof. dr. sc. Davorina Pichlera/ Opening speech, President of the Organizing Committee of the Conference, Associate Professor Davorin Pichler

Govor otvaranja konferencije - dekan Pravnog fakulteta Osijek, prof. dr. sc. Tunjice Petraševića / Opening speech, Dean of the Faculty of Law Osijek, Full Professor Tunjica Petrašević

Pozdravna riječ upraviteljice Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku pri Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, dr. sc. Martina Harc / Opening speech, Head of the Institute for Scientific and Artistic Research in Osijek at the Croatian Academy of Sciences and Arts, Martina Harc, Ph.D.

Plenarni govornici / Keynote speakers

10:30 – 12:30

dr. sc. Miroslav Šeparović, Predsjednik Ustavnog suda Republike Hrvatske

dr. sc. Mato Arlović, sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske

prof. dr. sc. Ante Perkušić, sudac u Građanskom odjelu Vrhovnog suda Republike Hrvatske

prof. dr. sc. Zvonimir Slakoper, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Pravni fakultet u Rijeci

Pauza za kavu / Coffee break

12:30 – 13:00

13:00 – 16:45

1. paralelna sesija / Parallel Session 1
Vijećnica Pravnog fakulteta Osijek

UGOVORNI ODNOSI

13:00 - 13:15 Tamara Đurđić-Milošević, Dragica Živojinović; UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU - OBVEZNOPRAVNI ILI NASLJEDNOPRAVNI UGOVOR?

13:15 - 13:30 Danijela Glušac; UGOVOR O OSIGURANJU ŽIVOTA U HRVATSKOM I SRPSKOM PRAVU

13:30 - 13:45 Sanja Gongeta; USPOREDNI PRIKAZ UREĐENJA TRGOVAČKIH UGOVORA U UKRAJINI I HRVATSKOJ: PRAVNI RAZVOJ U KONTEKSTU REGIONALNE INTEGRACIJE

13:45 – 14:00 DISKUSIJA

14:00 – 14:30 PAUZA ZA RUČAK

14:30- 14:45 Emina Jerković; NASLJEĐIVANJE NEKRETNINA – IZMEĐU UGOVORNIH ODNOSA I POREZNIH OBVEZA

14:45 - 15:00 Marko Knežević; POBIJANJE PRAVNIH RADNJI DUŽNIKA IZVAN STEČAJNOG POSTUPKA: JE LI DOŠLO VRIJEME ZA PROMJENU PARADIGME?

15:00 - 15:15 Nina Planojević , Aleksandra Pavićević; JE LI PRAVO ZADRŽANJA IZ ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA INSTITUT OBVEZNOPRAVNOG KARAKTERA?

15:15 – 15:30 DISKUSIJA

15:30 – 15:45 PAUZA

15:45 - 16:00 Sanja Savčić, Nikolina Mišćević; NEUSKLAĐENOST U UGOVORIMA O DIGITALNOM SADRŽAJU I DIGITALNIM USLUGAMA

16:00 - 16:15 Milica Shutova; OBITELJSKI SPOROVI TEMELJENI NA DILEMAMA IZ UGOVORA O DAROVANJU

16:15 - 16:30 Dinka Šago; REGISTAR UGOVORA O UZDRŽAVANJU – NOVI REGISTAR HRVATSKE JAVNOBILJEŽNIČKE KOMORE

16:30 - 16:45 DISKUSIJA

13:00 – 16:45

2. paralelna sesija / Parallel Session 2

Dvorana 2/13

OPĆI INSTITUTI OBVEZNIH ODNOSA I IZVANUGOVORNI ODNOSI

Opći instituti obveznih odnosa 1

13:00 - 13:15 Valentino Kuzelj, Danijel Javorić Barić; PRIMJENA OPĆIH OBVEZNOPRAVNIH NAČELA SAVJESNOSTI I POŠTENJA TE ZABRANE ZLOUPORABE PRAVA U RADNIM ODNOSIMA

13:15 – 13:30 Hrvoje Serdarušić, Renata Perić, Mladen Pancić; SUDOVI, FIKSNI TEČAJ KONVERZIJE I ZAKON O OBVEZNIM ODNOSIMA: PRAVNO-EKONOMSKA PROCJENA KUNSKIH VRIJEDNOSTI POTRAŽIVANJA PRIJE 01. 01. 2023.

13:30 – 13:45 Davorin Pichler; URAČUNAVANJE KAMATA U ISPUNJENJE OBVEZE

13:45 – 14:00 DISKUSIJA

14:00 – 14:30 PAUZA ZA RUČAK

Opći instituti obveznih odnosa 2

14:30 – 14:45 Antonija Rimac Gelo, Sunčana Glavak, Ines Grossi; RAZUMIJEVANJE I PERCEPCIJA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA MEĐU GRAĐANIMA REPUBLIKE HRVATSKE: KOMUNIKACIJSKA ANALIZA KROZ ANKETNO ISTRAŽIVANJE

14:45 – 15:00 Igor Kambovski, Novak Krstić; UMJETNA INTELIGENCIJA-ALAT ILI SUBJEKT (UGOVORNOG) PRAVA

15:00 – 15:15 Tomislav Nedić; RAZUMIJEVANJE KONCEPTA OSOBE U HRVATSKOM I POREDBENOM OBVEZNOPRAVNOM ZAKONODAVSTVU

15:15 – 15:30 DISKUSIJA

15:30 – 15:45 PAUZA

IZVANUGOVORNI ODNOSI

15:45 – 16:00 Dragana Bjelić Gaćeša; NAKNADA NEMATERIJALNE ŠTETE ZBOG DISKRIMINACIJE U RADNOM ODNOSU – IZAZOVI PRIMJENE ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA I ZAKONA O SUZBIJANJU DISKRIMINACIJE

16:00 – 16:15 Monika Boras; OTPALA PRAVNA OSNOVA I OGRANIČENJA POVRATA STEČENOG: ANALIZA U SVJETLU ČLANKA 1. PROTOKOLA 1. EKLJP I ČLANKA 48. USTAVA RH

16:15 – 16:30 Maja Proso; NOVI REGULATORNI OKVIR ODGOVORNOSTI ZA NEISPRAVNE DIGITALNE PROIZVODE

16:30 - 16:45 DISKUSIJA

19:00h

**Konferencijska večera; Restoran Projekt 9,
Gornjodravska obala bb, Osijek**

04. 10. 2025.

10:00-12:00

Izlet: Obilazak grada Osijeka/Kopački rit

SAŽECI

ABSTRACTS

prof. dr. sc. Igor Kambovski

Pravni fakultet, Univerzitet „Goce Delčev“ u Štipu,
Republika Sjeverna Makedonija

izv. prof. dr. sc. Novak Krstić

Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Republika Srbija

UMJETNA INTELIGENCIJA-ALAT ILI SUBJEKT (UGOVORNOG) PRAVA

Razvoj umjetne inteligencije (UI) predstavlja jednu od najznačajnijih tehnoloških revolucija našeg vremena. Njezin brzi napredak zahtijeva temeljitu pravnu analizu, posebno u području ugovornog prava. UI je proizvod desetljeća istraživanja, koja su se razvila od jednostavnih algoritama koji su izvršavali zadane operacije, do autonomnih sustava sposobnih za donošenje odluka. Ova tehnologija utječe na mnoge sektore, uključujući zdravstvo, obrazovanje, trgovinu i industriju, ali njezin utjecaj na pravni sustav posebno je značajan. Tradicionalno ugovorno pravo temelji se na načelima slobode volje, susreta volja i namjere stranaka da stvore prava i obveze. Temeljno pitanje u kontekstu UI jest – može li sustav koji nema svijest ili sposobnost samostalnog donošenja odluka u skladu s ljudskim rasuđivanjem biti stranka ugovora? Naime, ugovorni odnosi podrazumijevaju postojanje namjere stranaka, a pitanje je može li UI sustav formirati takvu namjeru. Umjetna inteligencija može biti posebno korisna u predugovornoj fazi, gdje njezine mogućnosti analize podataka mogu značajno ubrzati proces izrade i pregovaranja. Na primjer, umjetna inteligencija može analizirati velike baze podataka i izdvojiti najrelevantnije informacije koje mogu utjecati na uvjete ugovora. To uključuje prepoznavanje obrazaca u sličnim ugovorima, identificiranje anomalija i standardizaciju određenih klauzula. Iako umjetna inteligencija pokazuje potencijal za povećanje učinkovitosti i točnosti u procesu stvaranja ugovora, primjena tih tehnologija na ključne elemente valjanog ugovora mora se provoditi s oprezom. Umjetna inteligencija može sastavljati, pregledavati, analizirati i davati preporuke za ugovore u kratkom vremenskom razdoblju; međutim, etička i pravna pitanja povezana s nedostatkom transparentnosti, odgovornosti i pravednosti u upravljanju životnim ciklusom ugovora ostaju i potrebno ih je riješiti u budućem razvoju pravnih normi i pravila. Hrvatski Zakon o obveznim odnosima, kao i makedonski i srpski zakoni o obveznim odnosima, ne prepoznaju i ne reguliraju ovu vrstu ugovora, ali Uredba EU o umjetnoj inteligenciji iz 2024. godine daje opće smjernice za njezinu odgovornu i transparentnu primjenu.

Ključne riječi: ugovor, umjetna inteligencija, suglasnost volja, pravo, etika

Igor Kambovski, PhD, Full Professor

Faculty of Law, University of Goce Delčev in Stip, Republic of North Macedonia

Novak Krstić, PhD, Associate Professor

Faculty of Law, University of Niš, Republic of Serbia

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE-A TOOL OR
A SUBJECT OF (CONTRACT) LAW?**

The development of artificial intelligence (AI) represents one of the most significant technological revolutions of our time. Its rapid progress requires a thorough legal analysis, especially in the field of contract law. AI is the product of decades of research, which have developed from simple algorithms that performed given operations, to autonomous systems capable of making decisions. This technology affects many sectors, including health, education, trade and industry, but its impact on the legal system is particularly significant. Traditional contract law is based on the principles of freedom of will, the meeting of wills and the intention of the parties to create rights and obligations. The fundamental question in the context of AI is - can a system that does not have consciousness or the ability to make independent decisions in accordance with human reasoning be a party to a contract? Namely, contractual relationships imply the existence of the intention of the parties, and the question is whether an AI system can form such an intention. Artificial intelligence can be particularly useful in the pre-contractual phase, where its data analysis capabilities can significantly speed up the process of drafting and negotiating. For example, AI can analyze large databases and extract the most relevant information that can influence the terms of a contract. This includes recognizing patterns in similar contracts, identifying anomalies, and standardizing certain clauses. While AI shows the potential to increase efficiency and accuracy in the contract creation process, the application of these technologies to key elements of a valid contract must be carried out with caution. AI can draft, review, analyze, and make recommendations for contracts in a short period of time; however, ethical and legal issues related to the lack of transparency, accountability, and fairness in managing the contract lifecycle remain and need to be addressed in the future development of legal norms and rules. The Croatian Law on Obligations, as well as similar Macedonian and Serbian Laws, do not recognize or regulate this type of contract, but the 2024 EU Artificial Intelligence Act provides general guidelines for its responsible and transparent application.

Keywords: contract, artificial intelligence, consent, law, ethics